

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Sequential Occupational Dexterity Assessment (SODA)

December 2013

Review: 1) G. Hodenius, J. Issel, J. Ohl
2) J.B.Grondal

Invoer: E. van Engelen

1 *Algemene gegevens*

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Bovenste extremiteit
Aandoening (ICD)	Bewegingsapparaat (Gewrichts- en peesaandoeningen, bot- en kraakbeenaandoeningen, spieraandoeningen)
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Algemene taken en eisen, zelfverzorging, huishouden, beperkingen algemeen, activiteiten

- *Korte beschrijving* → De SODA is een instrument om de handvaardigheid van patiënten met Reumatoïde Artritis op activiteitsniveau objectief te kunnen meten. De SODA wordt gebruikt als evaluatie-instrument om de handvaardigheid te beschrijven, behandeldoelen op te stellen, effecten van handoperaties te meten en om adviezen te geven aan artsen. De SODA bestaat uit een set van 12 gestandaardiseerde taken uit het dagelijkse leven, waarbij beide handen betrokken zijn. Deze worden telkens op uitvoerbaarheid, moeite en pijn bij uitvoering gescoord.^{1 2 3}
- *Doelgroep* → Patiënten met Reumatoïde Artritis (RA)³
- *Auteur*:
 - ✓ *Oorspronkelijke versie en Nederlandse versie* → Lankveld, W., Hoogland, A., van Kuyk-Minis, M.-A., 2004 (1994)^{3 4}

2 *Doel van het meetinstrument*

- *Combinatie van* → Diagnostisch, evaluatief/effectiviteit

3 *Soort/ Vorm van het meetinstrument*

- *Combinatie van* → Observatie en gesloten vragenlijst
- *Opbouw* →
 - Totaal 12 items, telkens te scoren op uitvoering, moeite en pijn.
 - 6 items zijn ééhandige taken (bijvoorbeeld het oppakken van een enveloppe of het overschrijven van een zin)
 - 6 taken worden met twee handen uitgevoerd (bijvoorbeeld hanteren van bestek of handen wassen en afdrogen).

Scores:

Uitvoerbaarheid:

0) Niet mogelijk 1) Aangepast mogelijk 4) Mogelijk

Moeite:

0) Veel 1) Beetje 2) Geen

Pijn:

0) Geen pijn 1) Wel pijn

- *Invulinstructie* → De therapeut scoort de uitvoering en vult de gesloten vragen in.
- *Meetniveau* → per item: wijze score (0 – 4), (0 – 2), (0 of 1) meetniveau is ordinaal
- *Meetniveau* → totaalscore: wijze score (0 – 108) meetniveau is ordinaal
(De totaalscore wordt door het optellen van de uitvoerbaarheid en de moeite hierbij berekend en kan variëren van 0 – 108. De pijnscore wordt apart berekend en varieert tussen 0 – 12)³

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → Uitgeverij Lemma, ISBN 905 189 9238, Utrecht 2004
- *Geschatte kosten* → Handleiding en CD-rom €25, exclusief materialen en gereedschappen
- *Copyright* → Ja, Uitgeverij Lemma³

5 *Methodologische kwaliteit (ENG)*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staat in de volgende systematische review:

Swinkels R.A.H.M., Dijkstra P.U., Bouter L.M.: Reliability, validity and responsiveness of instruments to assess disabilities in personal care in patients with rheumatic disorders. A systematic review. *Clinical and Experimental Rheumatology*. 2005; 25; 71-79⁵

6 *Hanteerbaarheid/ Feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → Diverse gereedschappen en materialen uit het dagelijkse leven en scoreformulier
- *Randvoorwaarden* → Persoon moet instructie inhoudelijk begrijpen
- *Benodigde tijd* → Ongeveer 15 - 20 minuten
- *Gebruikershandleiding* → Ja, Uitgeverij Lemma³

7 *Normgegevens*

De normgegevens zijn gebaseerd op een valideringsonderzoek met de SODA en deze bestaat uit 106 willekeurige gekozen cliënten van de polikliniek Reumatologie van Sint Maartenskliniek. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de normgegevens. ³

percentielen	beschrijving	SODA	Short SODA
10	Zeer slecht	60	31
25	Slecht	74	41
50	Gemiddeld	89	46
75	Redelijk goed	100	51
100	Heel goed	106	54

8 *Overige gegevens*

Hoewel de SODA gevalideerd is voor RA-patiënten kan de test ook gebruikt worden voor het meten van de handvaardigheid bij andere groepen patiënten met een stoornis aan de hand(en). Het instrument is bijvoorbeeld eveneens bruikbaar voor handchirurgische patiënten, zoals bij carpaaltunnelsyndroom en dergelijke.

Er bestaat ook een Short Version van de SODA. Deze bestaat uit maar 6 taken (3 uni- en 3 bilaterale) en is eveneens valide en betrouwbaar. ³

9 *Literatuurlijst*

1. Bakker, J.G.M., van Lankveld, W.G.J.M., van't Pad Bosch, P.J.I.: '*De SODA, een instrument voor het meten van de handvaardigheid van RA patiënten*' in Nederlandse Tijdschrift voor Ergotherapie, jaargang 23, 2, april 1995
2. Hoogland, A.M., van Kuyk-Minis, M.A.H., van Lankveld, W.G.J.M.: '*De SODA, vier jaar na introductie*' in Nederlandse Tijdschrift voor Ergotherapie, oktober 1999, jaargang 27, pag. 200 – 205
3. Lankveld, van W., Hoogland, N., van Kuyk-Minis, M.: *Sequential Occupational Dexterity Assessment*. Uitgeverij Lemma, ISBN 905 189 9238, Utrecht 2004
4. Lankveld, van W., van't Pad Bosch, P., Bakker, J. Et al.: '*Sequential Occupational Dexterity Assessment (SODA): A New Test to Measure Hand Disability*' in Journal of Hand Therapy, januari-maart 1996, jaargang 9, pag. 27 – 32
5. Swinkels R.A.H.M., Dijkstra P.U., Bouter L.M.: Reliability, validity and responsiveness of instruments to assess disabilities in personal care in patients with rheumatic disorders. A systematic review. *Clinical and Experimental Rheumatology*. 2005; 25; 71-79